

T A R İ H VESİKALARI

Sayı: 12

Nisan 1943

Cilt: II

KARAOŞMANOĞULLARI'NA AİT BAZI VESİKALAR

III

[c. II. sayı: 10, sahife: 308 den devam]

12 – Hacı Mustfa Ağa, Seyyid Mustafa Ağa ve Hacı Mehmed Ağaya, sefere gitmedikleri takdirde ağır ceza alacaklarına dair mektup

Mefahir-ül-emasili vel-akran Karaosman Ağa Zade Hacı Mustafa Ağa ve Kırkağaçlı Yeğen Zade Seyyid Mustafa Ağa ve Kemer Edremitli Hacı Mehmed Ağa zîde kadruhum inha olunur ki hâlâ Revan canibi seraskeri vezîr-i mükerrrem devletlü Ali Paşa Hazretlerinin maiyetinde mevcut bulunmak üzere dergâh-i âli gediklülerinden kıdvet-ül- emacidi vel-a'yan Ahmed Ağa ziyde mecduhu ma'rifetiyle tahriri ferman buyurulan bin nefer mîrî piyade levendatın üzerlerine başbuğ olduğunuzu mutazammın bundan akdem sadır olan ferman-i âlişane mugayir hareket ile başbuğlukdan imtina' ve istinkâf eylediğinizden levendat-i merkumenin ta'tiline bais olduğunuzdan bu daf'a dahi muhalefet ve muhafeletiniz zuhur eder ise haklarınızda lâzımgelen icra olunmak için ahvaliniz der-i devlet-medara arz ve ilâmı babında ferman-i âli sadır olmağın mucubince işbu mektub tahrir ve isdar... ile irsal olunmuşdur İnşââ'-Allâhu taâlâ vusulünde şeref-sudur eden ferman-i âli mazmunu her birlerinizin malûmları üzere mazmun-ı emr-i âli üzere levandat-ı merkume babu (başbuğ) ta'yin olduğunuz bayrakları küşade neferatı bir gün evvel ve bir saat mukaddem yanınıza alub mübâşir-i mumaileyh ile maan Serasker-i müşarünileyh hazretlerinin maiyetlerine sevk ve tesyirde tekayyüd ve ihtimam eyleyesiz Bu def'a dahi hilâf-ı ferman-i âli hareket ve adem-i itaat ile muhalefet ve muhafeletiniz zuhur ederse bu emr-i mühimmin ta'tiline bais olduğunuz için sadır olan ferman-ı âli mucubince ahvalleriniz ve adem-i itaatleriniz maruz-ı devlet-i aliyye olunub haklarımızda gadab-ı eser-bar-i hüsvane sadır edeceğin tefekkür ve teemmül ve encam-i kârı gereği gibi mülâhaza ve ona göre selâmet-i haliniz gerek ise üzerlerine başbuğ olduğunuz bayrakları küşade neferatı bir gün evvel tekmile sa'y ü dikkat ve mukaddema ve hâlâ şeref-sudur eden avamil ile gereğin mazamin-i itaat-makrunı üzere amel ve hareket ve hilâfından ittika ve ictinab ve mucub-i mektub ile âmil olasin fi 26 şevval sene 1143 (4. V. 1731)

13 – Kütahya, Aydın ve Saruhan'da olan konar-göçer Türkmen ve Yörükân cemaatleri boybeylerinin eşkiya Sarı Bey oğlunu yakalamağa çalışmaları, Manisa mütesellimi ile Karaosmanoğlu eşkiyayı takib ettiği hakkıuda

Mefahir-ül-emasili vel-akran Aydın ve Saruhan ve Kütahya taraflarında konar ve göçer Türkmen ve Yörükân cemaatleri boybeyleri ve

ihhtiyarları ve söz erleri ziyde kadruhum inha olunur ki eşkıyandan Sarı Bey oğlu Mustafa nâm şakinin ve rüfakasının ahiz ve tertib-i cezası için ba-ferma-i âlî me'mure gelinüb Ezine-i Lâzkiye kazasında olduğu kulubesinden firar etmekle akabince kendümüz sur'at ile tef.hhus üzere olduğumuzdan gayri Saruhan mütesellimi ve Karaosman Zade asakir-i vafire ile üzerine ardınca ta'yin ve sizlere dahi mefer ve memelerinin sed ve bend ile tarafınıza geldikde ahiz ve katl ve ser-i maktu'ları tarafımıza götürmenize müteaddid buyuruldu tahrir ve irsal olunmuşken henüz sizden bir gayret zuhur etmeyüb müstehikk-ı ikab olmuşsızdır Hâlâ şaki-i mezbur ve rüfakasının memelerinin sed ve bend ve havza-i hükümetinize varanlarını ve ser-i maktu'larını tarafımıza götürmenize cümleliz me'mur olduğunuzu müş'ir taraf-i devlet-i seniyeden emr-i şer'-i âlişan ve mucebince mektub-ı Sadr-i âli varid ve mucebince buyuruldu tahrir ve isdar olan emr-i âlişan ile irsal olunmuştur İnşâ' Allâhu taalâ vusulünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere şeref-yâfte-i sudur olan emr-i âlişan mucebince amel ve hareket ve bu babda ızhar-ı acz ile müsamahadan ziyade ihtiraz edüb muceb-i buyuruldu ile âmîl olasız deyü buyuruldu fi 15 (?) sene 1148 (?, ?, 1735)

14 – Hacı Mustafa Ağanın Sarı Bey oğlunu takibe gelmesi hakkında

Mefahir-ül-emacidi vel-akran Saruhan sancağında sakin Karaosman Ağa Zade Hacı Mustafa Ağa ve Akhisar Voyvodası Hacı Mehmed Ağa ve Menemen hassı Voyvodası ve Turgutlu Vuyvodası Elhac Ali ağa ve Aydın sancağında Tire mütesellimi Süleyman Ağa (bır kelime silik) Zade Elhac Mustafa Ağa ve Kızılca Birgos kethüdası Elhac Halil Ağa ve Alaşehirde sakin Elhac Ömer Ağa ve Mağnisa ve Saruhan sancağı ve kazalarında vaki yeniçeri serdarları ve sair harb ve darbe kadir iş erleri ziyde kadruhum ve mefahir-ül-fazaili vel-aşair Saruhan sancağında vâki göçebe Yörükân ve Türkmen mîr aşiretleri ve kethudaları ziyde kabailuhum inha olunur ki bundan akdem hakkında bid-defeat evamir-i şerif sadır olup istisal ve izalesi rütbe-i vücubda olan Sarı Bey oğlu dedikleri Mustafa nâm şekavet-pişenin ve maiyetinde olan eşkıyanın tertib-i cezaları bilâd ve ibadın te'min ve tatmini için mufassal ve meşruh emr-i şerifle me'mur olduğumuz hasebiyle sizler dahi her birleriniz yarar ve kâr-güzâr güzîde ve zinde âdemleriniz ve sair etbamız ve sizler ki Yörükân ve Türkmen mîr aşiretleri kabail ve aşairinizin harb ve darbe kadir ricalleri ile ba-ferman-î âli maiyetimize me'mur olan dergâh-i âli kabucubaşlarından saadetlû Halil Bey hazretleri hassaten mübaşir tâyin ve cümleliz vech-i meşruh üzere maiyetimize mevcud ve âmâde bulun-

manız için herbirlerinize gereği gibi tenbih ve te'kid eyledikde gelüb tarafımıza haber verüb ve inşa'-Allâhu taâlâ işbu mah-i receb-i şerifin yigirmi üçüncü cümartesi (16. XI. 1737) günü sair maiyetimize me'mur olan asakir ile güzelhisardan hareket ve şaki-i mezbûrun üzerine teveccüh ve azimetimiz mukarrer ve muhakkak olmağla mübaşir-i mumaileyh marifetiyle her birleriniz yarar ve kâr-güzâr ve harbe kadir âdemleriniz ve etbanız ile bir an ve bir saat mukaddem yerlerinizden hareket ve semt-i mezkûrde gelüb yanımızda mevcut bulunmanız için sadır olan ferman-i âlişan mucibince işbu buyuruldu tahrir ve isdar., irsal olunmuşdur. İnşâ'-Allâhu taâlâ vusulünde gerektir ki vech-i meşruh ve şeref sudur olan ferman-i âlişan mucibince mübaşir-i mumaileyh ma'rifetleriyle yarar ve kâr-güzâr âdemleriniz ve etbanız ile ve sizler ki Yörükân ve Türkmen mîr aşiretleri kabail aşairiniz harb ve darbe kadir rical kat'a te'hir ve tevakkuf eylemeyüb bir an ve bir saat mukaddem yerlerinizden hareket alâ eyyi hâl vakt-i mezkûrda gelüb maiyeti mizde mevcut ve âmade bulunmağa her birleriniz bezl-i makdur ve sa'y-i mevfur eyleyesiz zinhar tekâsülden mugayir-i emri âli vaz' u hareketden bi-gayetin ictinab ve mucib-i buyurıldı ile âmil olasız sene 1150 (1737) [42].

15 – Sarı Bey oğlunu takib eden askere Hacı Mustafa Ağanın koyun ve deve mübayaası etmesine dair

Mefahir-ül-kudatı vel-hükkâm ma'din-ül-fazaili vel-keâm Saruhan sancağında vâki kazaların kadıları ziyde fadluhum ve kıdvet-ül-emacidi vela'yan Aydın muhassılı ziyde mecduhu ve kıdvet-ül-emasili vel-akran Karaosman oğlu Mustafa ziyde kadruhu tevki-i refi-i hümayun vasıl olıcak malûm ola ki bundan akdem Honas kal'esinde muhasara olan Sarı Bey oğlu nam şâkinin ref' i gailisi için kâlâ rikâb-i hümayununda sadâret-i uzma vekâlet kaimmakamı olan düsturu mükerrem müşiri mufahham nizam-ül-âlem vezîrim Ahmed Paşa edâm Allâhu taâlâ iclâlehu-nun maiyetine me'mur ecnas-ı askerinin tâyinât-ı ruz-merreleri için Karaosman oğlu Mustafa ziyde kadauhu ma'rifetiyle Saruhan sancağında mübayaası tertib olunan iki bin re's koyun ile ahmal ve eskal tahmili için ihrac olunacak develer henüz ihrac olunmaksızın şaki-i mezbûr firar eylediğinde tevakkuf ve te'hir olunmuşdu Lâkin bu esaslarda şaki-i mezbûru gerüye avdetin düstur-ı mükerrem müşir-i mufahham nizam-ül-âlem halâ Rıka Valisi olan vezirim Ahmed Paşa edâm- Allâhu taâlâ iclâluhu tarafından rikâç-i hümayunuma tahrir ve ilâm olduğuna binaen

[42] 1150 cumaziyelâhir sonunda Kapucubaşı Halil Ağa'ya mübaşir tâyin edildiğine dair ferman vardır. Keza yukarıda adı geçen zatlara te'kiden gelmiş muhtelif hükümlerde bu meydanaadır.

mukaddema me'mur olan ecnas-i askerın me'muriyetleri tekrar tecdid olunub bu suretde liva-i mezkûreden bundan akdem mübayaa ve ihracı tertib olunan koyun ve develerin kema fil-evvel mumaileyh Karaosman oğlu Mustafa ziyde kadurhu ma'rifetiyle mubayaa ve ihrac ve Aydın muhassılı vekili olan mumailey ziyde mecdihuya teslim olunması mühim ve muktazî olmağın siz ki kadıarsız işbu emr-i şerif-i âlişanım vardığı gibi kat'a tehir ve tevakkuf eylemeksizin marr-üz-zıkr koyun ve devreleri bundan akdem tertib olunduğı vech üzerine mumeileyh Karaosman oğlu Mustafa ziyde kadruhu ma'rifetiyle alâ eyyi hâl mübayaa ve ihrac ve vekil-i mumaileyhe teslim etdirmekte ziyade dikkat ve ihtimam eyleyesiz ve sen ki Aydın muhassılı vekili mumaileyh ziyde... mecduhusun zıkr olunan koyun me'mur üzere tayinatlarına verilmek için mübayaa olunmağla ta'yinat-ı asakire tevzi' ve ihrac olunan develeri dahi iktizasına göre i'mal eylesin Ve eğer asakire ta'yinat-i koyun lüzum ve iktızası yoğise Âsi-tane-i saadetimde lahm-i ganemin killeti olmağla zikrolunan ol mikdar koyunu hey'et-i mecmuası ile Derisaadetime irsal ve isal eylemekde bi-gayetın ihtimam ve dikkat ve hilâf-ı emr-i âlişan vaz' u hareketden tevekki ve mücanebet olunmak babında ferman-i âlişan sadır olmuştur Buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celil-üş-şan-ı vacib-ül-ımtisal ve lâzım-ül-ittibaimın mazmun-ı itaat-makrunu ile âmil olub hilâfiyle vaz' u hareketden bi-gayetın ihtiraz ve ictinab eyleyesiz Şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimad kılasız Tahriren fi 10 muharrem sene 1152 (18. IV. 1739) [43].

Kostantiniyyet-ul-mahruse

16 – Hacı Mustafa Ağa ve Akhisar Voyvodası Elhac Mehmed Ağanın Sarı Beyoğlunu takibe gelmelerine dair

Hâlâ Mağnisada mesned-nişin-i şeriat-i garra olan izzetlü faziletlü (naib) Efendi ve Akhisar kadıları zîde ilmuhum ve mefahir-ül-emasili vel-akran Mağnisa mütesellimi Karaosman Zade Elhac Mustafa Ağa ve Akhisar Voyvodası Elhac Mehmed Ağa ziyde kadruhum inha olunur ki alem-efrazlığı tuğyanda olan Sarı Beyoğlu nâm şaki yine Aydın caniblerine ric'at ve el-yevm firar ile geşt ü gûzar edüb avn-i hakla ahız ve girift ve tertib-i cezası hakkında ba-hatt-i hümayun-ı şevket-makrun me'muriyetiniz hasibiyle takibe mah-i muharremın on ikinci isneyn (20. IV. 1739 pazartesi) günü Şeyhli kasabasına nüzul ve şaki-i mezbûrun etraf ve eknafını

[43] Sarı Bey oğlu Mustafa bu tarihlerde Alaşehir ve köylerini muhasara ve harap etmiş, üzerine askerın geleceğini işitince Denizli taraflarına geçmiştir.

Zilhicce 1151 ortalarında Karaosmaoğlu Hacı Abdullah Ağa'ya maiyetiyle birlikte sefere gelmesi için hüküm vardır.

müstahik olduğu ceza-yi şer'isi tertib ve icra olunmak ve bu hususun temşiyet ve itmamı hassaten size matlûb-u hümayunum olmağın işbu emr-i şerifim isdar... ile irsal olunmuşdur İmdi vusulünde sen ki mumaileyhsin kat'a te'hir ve tevakkuf etmeksizin bervech-i muharrer şaki-i merkumun bulunduğu mahalden alel-gafle üzerine hücum ve muharebe ve mukateleye tasaddi eder ise sen dahi mukatele ve maiyetiyle eyyi halin ahiz ve ele götürüb ceza-yi sezasını tertib ve icra ve ser-i maktuunu Der-i devlet-medarıma irsal ve isal ile havali-i merkumeyi vücud-ı habaset-âlûdundan tasfiye ve tathire mübaderet ve fukara-yi raiyeti şer ve mazarratından te'min ve tatmine sarf-ı ma-hasal-i vus'u kudret eylesesin Şaki-i merkumun bu def'a alâ eyyi halin ahiz ve ele getirilmesi ehemmi muham-i devlet-i aliyemden iken terahi ve tesahilün zuhur eder ve bir takrib ile firar giybet etmek lâzım gelürse irae edeceğin özür ve illete kat'a havale-i samia-i iltifat ve itibar olunmayub merkume icra olunacak cezanın hakkında icra olunacağını yakînen malûmun olduktan sonra bu babda kemâl-i intibah ve basiret üzere hareket ve bu hususun ber vafk-i memul-ü temşiyet ve itmamına sarf-ı nakdîne-i sa'y ü kudret zinhar ve zinhar teami ve tehâvün ve tekâsüle ruhsat ve cevaz göstermeyüb şaki-i merkumu alâ eyyi halin ve vechin kân bulunduğu mahalden ahiz ve ele götürüb ceza-yi sezasını tertib ve icra eylesesiz Ser-i maktuunu der-i devlet-medarıma irsal ve isalde ziyade ihtimam ve dikkat ve ser-i muhilâfından gayet-ül-gaye hazer ve mücanebet eylemen babında ferman-i âlişanım sadır olmuşdur Buyurdum ki... vusül buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan ferman-i vacib-ül-ittibâ' ve lâzım-ül-imtisalimin mazmun-ı itaat-makrunu ile âmil olub hilâfından bigayetin hazer ve mücanebet eylesesin Şöyle bilesin alâmat-i şerife itmad kılâsın sene 1156 (1743)

Kostantiniyye

19 - Mustafa Ağanın yararlığı

Kıdvat-ün-nüvvab-il-müteşerriin Mağnisa kazasında naib-üş-şer' olan mevlâna... ziyde ilmuhu ve mefahir-ül-emasili vel-akran kaza-i mezbûrda Yeniçeri serdarı ve ocak ihtiyarları ve a'yan-i vilâyet ziyde kadruhum ve kıdvat-üs-sikati vel müstahfizın... kal'esi dizdarı hafezehu tevki-i refi-i hümayun vasıl olıcak malûm ola ki halâ medine-i Mağnisada Saruhan sancağı mütesellimi olan Esseyid Hidayetullâh Ağa demekle ma'ruf kimesne ehl-i irz ve perhiz-kâr olub ahali-i medine-i mezbûre kendinden razi ve hoşnudlar iken bundan akdem medine-i mezbûre serdarı olan Mumcu Halil Beşe odabaşısı babucioğlu Mehmed nam kimesne işvasiyle bir alayı mechul-ün-neseb erazil ve eşhası başına cem' ve nehb-i emval ve katl-i nufus etmek sevdasiyle mütesellim-i merkumun gice ile menziline hücum ve hile ve şemâte ve gulgule ile zafer-yab olamadıklarından avdet ve ric'atden sonra dahi bir yerde tecemmü'den hâlf olmamalarıyla medin'i mezbûre tabi Yaya karyesinde sakin Elhac Mustafa Ağa demekle

{Arhası var}